

www.rouzGar.com

آلبر کامو ی سردبیر

ماری - نوئل ریو

برگردان: رضا اسپیلی

نوشته‌ی زیر، بررسی کوتاهی است از سه کتابی که در یک سال و نیم گذشته درباره‌ی فعالیت روزنامه‌نگارانه‌ی آلبر کامو در فرانسه به چاپ رسیده‌است. این نوشته در شماره‌ی ژوئیه‌ی ۲۰۱۴ ماه‌نامه‌ی لوموند دیپلماتیک منتشر شده‌است.^۱

کمبه (= نبرد) روزنامه‌ی پاریس^۲، ارگان «اطلاعات و اندیشه»، در دسامبر ۱۹۴۱ به‌صورت زیرزمینی زاده‌شد. پاسکال پیا ی دانشی‌مرد که اواخر دهه‌ی ۱۹۳۰/الجزیره‌ی جمهوری‌خواه^۳ را راه انداخته‌بود و از کامو برای نوشتن در آن دعوت کرده‌بود در سال ۱۹۴۳ از نو از او خواست تا با نشریه‌ی تازه همکاری کند. از ۲۱ اوت ۱۹۴۴ تاریخ پخش اولین شماره به‌صورت آزاد تا ۳ ژوئن ۱۹۴۷ پیا مدیر نشر مجله و کامو سردبیر آن بودند. کامو در نوشته‌هایش برای مجلات^۴ مدام به مقاومت می‌پردازد، مقاومت نه به مثابه دوره‌ی تاریخی، بلکه به‌عنوان اسطوره‌ی آفرینش قدرتی نو، تنها قدرت مشروع در فرانسه‌ی نو. اما مقاومت به میهن‌پرستانی می‌مانست که از افق‌هایی متفاوت آمده‌اند. آنها در مبارزه با دشمن مشترک تفاوت‌های گاه عمیقشان را به کناری گذاشته‌بودند، اما به محض اشغال پاریس حتا پیش از پایان جنگ باورهای ایدئولوژیک در تضاد با یکدیگر قرار گرفتند و کسانی که دیشب رفیق بودند فردایش مخالف یکدیگر شدند. به نظر می‌رسد کامو در دریافتش از مقاومت این تقسیم‌بندی را نمی‌پذیرد.

در کل او می‌خواهد دمکراسی را از نزاع‌های ایدئولوژیک رها کند تا آن را در تنها «فضیلت» لیبرالی که به نظر عقلانی می‌رسد بنشانند: فضیلت سوسیال‌دمکراسی. کامو و کمبه بدون اینکه به هیچ حزب سیاسی وابسته‌باشند

پشت‌به‌پشت هم به «توتالیتراریسم» که می‌تواند معادل کمونیسم یا فاشیسم باشد می‌پردازند رویکرد آنها قاطع است چراکه «تصمیم گرفته‌اند» آنطور که در یکی از نخستین سرمقاله‌ها نوشتند «سیاست را به کناری بگذارند و به‌جایش از اخلاق بگویند».

چنین اعتراف به باوری پرتوی به انتخاب‌های دیگر کامو می‌تاباند: او می‌پندارد که اقتصاد لیبرال می‌تواند در جهت سود همگانی «رشد کند» یعنی «انقلابی» شود؛ او خود را مخالف استقلال الجزایر می‌داند - چنانکه گویی از رژیم استعماری می‌تواند جامعه‌ی دمکرات و برابری‌خواه زاده‌شود... این همان چیزی است که او را برای دفاع از آزادی فرهنگ (۱۹۵۰-۱۹۶۷) به پیوستن به کنگره واداشت، برنامه‌ی بنیاد نهاده و سرمایه‌گذاری شده توسط مقامات آمریکایی با هدف مبارزه با تأثیر شوروی بر روشنفکران و هنرمندان اروپایی در دوران جنگ سرد، و مانیفست آن، «مانیفست انسان آزاد» را امضاء کرد. واقعیت این است که هدف اعلام‌شده‌ی کنگره «یافتن پاسخی اخلاقی و سیاسی به تهدید توتالیتراریسم» بود و در اطراف شخصیت‌های راست بسیاری از ضداستالینیست‌ها، کسانی چون برتراند راسل یا اینیاتسیو سیلونه را گرد آورده‌بود. کامو در مقاله‌هایش به دفعات از واژه‌هایی مثل «انرژی»، «واقعیت»، «مردانگی»، «فضیلت»، «انسان‌های ناب» یا «انسان‌های صادق» استفاده می‌کند. این «انسان‌های ناب» یا «صادق» دستانشان را به بازی کثیف سیاست آلوده نمی‌کنند، بلکه بیشتر موضع قضاوت می‌گیرند.

ایو مَرک آیشنوم در نگارش تاریخ مجله‌ی کمبه^۵ از انتشار زیرزمینی تا پایان کارش در ۱۹۷۴، از این سنت پیروی می‌کند. او کمابیش از کنار اهمیت حزب کمونیست فرانسه در جنبش مقاومت ساکت می‌گذرد و آن را به کاریکاتوری در سال‌های پس از جنگ کاهش می‌دهد. ژکلین لوی ولانزی^۶ هم در بررسی دقیقش از نوشته‌های کامو برای کمبه، در نوشته‌های او وضوح تخیلی می‌بیند که کامو نداشت، و تحلیل‌هایش را به پرسش نمی‌کشد. حیف که این دو کتاب اسناد جالبی انتشار داده‌اند.

اگر به دنبال نقدی بهتر از موضع‌گیری‌های کامو تا گسست روشنفکریش هستیم باید تعهد^۷ را بخوانیم، کتابی از نامه‌های بین کامو و پسر جوانی که بعداً میشل ویناوه^۸ی دراماتورژ و نویسنده‌ی نمایشنامه‌های گره‌یی‌ها (۱۹۵۶) و هتل ایفیژنی (۱۹۵۸) شد.^۹

پی‌نوشت‌ها

1. Marie-Noël Rio, « Albert Camus rédacteur en chef », *Le Monde diplomatique*, juillet 2014. (<http://www.monde-diplomatique.fr/2014/07/RIO/50630>)
2. *Combat, le journal de Paris*
3. *Alger républicain*
4. Albert Camus, *A « Combat ». Editoriaux et articles, 1944-1947*, nouvelle édition établie, présentée par Jacqueline Lévi-Valensi, Gallimard, coll. « Folio Essais », Paris, 2013, 779 pages, 12,30 euros (1re éd. : 2002).
5. Yves Marc Ajchenbaum, « *Combat* », 1941-1974, *Une utopie de la Résistance, une aventure de presse*, nouvelle édition complétée et mise à jour, Gallimard, coll. « Folio Histoire », Paris, 2013, 596 pages, 9,40 euros (1re éd. : 1994).
6. Jacqueline Lévi-Valensi
7. Albert Camus et Michel Vinaver, *S'engager ? Correspondance (1946-1957) assortie d'autres documents*, édition établie, présentée et annotée par Simon Chemama, L'Arche, Paris, 2012, 156 pages, 16,25 euros.
8. Michel Vinaver
9. *Les Coréens ; Iphigénie Hôtel*